

ถาม | ตอบ

00:00:15

สืบหาวินาที

ถาม | ตอบ สืบหาวินาที

พุทธทาสภิกขุ

วันที่แสดง ๕ เมษายน ๒๕๓๑
รหัส ๔๓๑๕๓๑๐๔๐๕๐๐๐
ผู้ถอดเสียง ขนิษฐา
ผู้ตรวจทาน พรทิพย์ เจริญชัยพฤษภา

ISBN 978-616-7574-76-9

พิมพ์ครั้งแรก มีนาคม ๒๕๖๒ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม
จัดพิมพ์โดย มูลนิธิหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ
พิมพ์ที่ บริษัท พิมพ์ดี จำกัด

ประสงค์รับหนังสือเพื่อใช้ในงานพิธีหรือเผยแพร่ในวาระต่างๆ ติดต่อที่

หอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญโญ

สวนวชิรเบญจทัศ (สวนรถไฟ) ถนนนิคมรถไฟสาย ๒

แขวงจตุจักร เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๙๓๖ ๒๘๐๐ ต่อ ๕๑๐๑

โทรสาร : ๐ ๒๙๓๖ ๒๖๘๕

อีเมล : bookclub@bia.or.th

Facebook : [bookclub.bia](https://www.facebook.com/bookclub.bia)

www.bia.or.th

ธรรมทาน กับ มรดกในหนังสือ

ที่ใครจะรู้ว่า ตอนที่มองใคร ลองแยกเล่มหนังสือ ออกดู จะเห็นว่า หนังสือนั้นเล่มหนึ่ง คือ กระดาษที่เขียนพิมพ์ กับความรู้นั้นหรือคุณธรรมที่ดี ที่ซ่อนอยู่ในหนังสือเล่มนั้น. มรดกในหนังสือ ย่อมมอบถึง มรดกของความรู้อันดีของธรรมด้วย. มรดกพร้อมกับมรดกของกระดาษ และ ~~เรื่อง~~ ^{งาน} ~~การ~~ ในมรดกในหนังสือหนึ่ง อยู่ทุกที่ทั้งนี้.

ส่วนมรดกธรรมทาน ย่อมไม่เป็นเช่นนั้น ความรู้ นั้นให้เปล่า ที่เลี้ยว, ส่วน ^{และคือทรัพย์สิน} กระดาษหรือกระดาษที่ใส่ ความรู้นั้น มักต้อง ขอคืน เช่นเดียวกับทรัพย์สินที่ ใ้ใส่ ให้ใส่แกวไปถวายพระที่วัด. ขอคืน เพราะคน ต้องใส่ไปถวาย อีกหลายครั้ง! จนกว่าจะถึงมือที่วัด.

งานธรรมทาน มักถูกมองเป็นมรดกในหนังสือไป. ขอจบพิจารณาด้วยดี ทั้งสองอย่าง, จะได้เห็นใจ กันดี! และร่วมรักกันดี.

ผู้ถาม: จะทำ พุท คิด อะไร
ให้ปรึกษาพระพุทธเจ้าก่อน
หมายความว่าอย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
เพื่อสำรวจสติสัมปชัญญะมาระลึกให้ครบถ้วน
ว่าถูกหรือไม่ถูก ควรหรือไม่ควร
จะได้กระทำให้ถูกต้องบริบูรณ์ ไม่ผิดพลาด

ผู้ถาม: เมื่อชำระร่างกาย
อย่าลืมชำระล้างใจ
หมายความว่าอย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
กลัวจะโง่ รู้จักแต่ร่างกายด้านเดียว
ควรจะรู้จักด้านจิตใจด้วย ทำพร้อมกันไปก็ได้

ผู้ถาม: เราลุ่มหลงวัตถุเพราะมองไม่ทะลุสังขะ
เราจะอยู่เหนือวัตถุเมื่อมองทะลุสังขะ
สังขะคืออะไร จะมองทะลุได้อย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: สังขะคือของจริงทั่วไป
ไม่ต้องมองทะลุสังขะ มองถึงสังขะก็พอ
ควรรู้ ควรมี ไม่ต้องรู้ ไม่ต้องมี ก็รู้ได้จริงก็แล้วกัน

ผู้ถาม: พระพุทธรูปบังพระพุทธรเจ้า
หมายความว่าอย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
เด็กคนนั้นคิดว่าพระพุทธรูปนั้นเป็นพระพุทธรเจ้า
เขารู้เพียงเท่านั้น เลยไม่รู้จักพระพุทธรเจ้าที่แท้จริง

ผู้ถาม: ไบลานบังพระธรรม
หมายความว่าอย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
เขายึดถือเอาตัวไบลานว่าเป็นพระธรรม
กราบๆ ไหว้ๆ บนบานในฐานะเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ไปเสีย
ไม่รู้ว่าเป็น 'ความหมายของคำ' ที่มีอยู่ในไบลานต่างหาก
เป็นพระธรรม

ผู้ถาม: ลูกชาวบ้านบังพระสงฆ์
หมายความว่าอย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า เอามาแทนพระสงฆ์เสีย
เอาพระสงฆ์ไว้เพียงแค่คนที่บวช หรือลูกชาวบ้านที่ได้บวช
ถ้าอย่างนั้นมันก็ไม่รู้ความหมายแท้จริงของคำว่า พระสงฆ์

ผู้ถาม: ขอทานก็เป็นเศรษฐีได้
หมายความว่าอย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
เขาพอใจอิมอกอิมใจในสิ่งที่มีได้เต็มเปี่ยม
เศรษฐีแม้มีมากอย่างไรแต่ยังหิวอยู่ ก็สู้ขอทานไม่ได้
นี่ขอทานเป็นเศรษฐี อิมใจกว่าเศรษฐีได้แบบนี้

ผู้ถาม:
จิตที่คิดจะให้สบายกว่าจิตที่คิดจะเอา
หมายความว่าอย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า จิตที่คิดจะให้ นั้น
เบาสบาย มันไม่มีกิเลสตัณหา ส่วนจิตที่คิดจะเอานั้น
มันเต็มไปด้วยกิเลสตัณหา มันจึงหนัก

ผู้ถาม: กินข้าวจานแมว อาบน้ำในคู
นอนกฏิเล่าหมู ฟังยุงร้องเพลง
หมายความว่าอะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า เป็นอยู่อย่างสันโดษ
ง่ายที่สุด กินอย่างต่ำ ทำอย่างสูง
แล้วก็ เป็นเกลอกับธรรมชาติอย่างยิ่งด้วย

ผู้ถาม: โรงมหรสพทางวิญญาณของสวนโมกข์
คืออะไร และเพื่ออะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
จะได้มีสิ่งประเล้าประโลมใจในทางวิญญาณ
คนเราขาดสิ่งประเล้าประโลมใจไม่ได้
แต่นี้เราก็เลือกเอามาให้เฉพาะสิ่งที่ไม่มีโทษ
มีแต่ประโยชน์อย่างเดียว

ผู้ถาม: โรคทางวิญญาณ
คืออะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: คือความไม่มีสติปัญญา
หรือมีสติปัญญาผิด ๆ
ก็มีดมนท์ ทำอะไรผิดไปหมด
ไม่สามารถจะได้รับประโยชน์จากความมีชีวิต

ผู้ถาม: สมัยนี้พวกเราเอาแต่ไหว
พอบอกให้ประพฤตินั้นก็กำหู่
หมายความว่าอะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: ข้อนี้ไม่ต้องตอบ
มันเป็นข้อเท็จจริงที่เห็นกันอยู่แล้ว
มีปรากฏอยู่ทั่วไปแล้ว
ทำไมจะต้องให้ตอบคำถามอย่างนี้เล่า
มันเอาแต่ไหว ไม่ประพฤตินั้นตามคำแนะนำสั่งสอน

ผู้ถาม: ที่ว่าคนทั้งโลก อยู่ในสภาพเหมือน
นกไม่เห็นฟ้า ปลาไม่เห็นน้ำ
คืออย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: มันไม่สนใจ
หรือว่ามันไม่จำเป็นที่จะต้องดู แล้วมันก็ไม่ดู
มันมีสิ่งอื่นมากกว่านั้นอยู่ในความสนใจ

ผู้ถาม: ยึดสิ่งใดสิ่งนั้นแหละมันกัด
หมายความว่าอะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
การยึดมั่นมันหนักอกหนักใจ
พอยึดเข้ามันก็หนักอกหนักใจ
พอหนักอกหนักใจนั้นก็คือความทุกข์
พอยึดสิ่งใดมันก็มีหนักอกหนักใจเพราะการยึดมั่น

ผู้ถาม: เหนือคือสัญลักษณ์อย่างยิ่ง
ของความมีธรรมะ หมายความว่าอะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า มันได้ทำหน้าที่
ถึงขนาดที่ควรจะทำ มันแสดงว่าไม่เหลวไหล
มันแสดงว่าได้ทำสิ่งที่จะช่วยตัวเองให้รอดแล้ว

ผู้ถาม: การทำงานคือการประพฤติธรรม
คืออะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: คือกระทำการที่ช่วยให้รอด
สิ่งใดช่วยให้รอดสิ่งนั้นเรียกว่า 'ธรรม'
การทำงานคือการทำให้รอด
จึงเรียกว่าเป็นการประพฤติธรรม

ผู้ถาม: ความมืดสีขาว
คืออะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: สีขาวเมื่อเข้าตาแล้ว
ทำให้ไม่เห็นสิ่งอื่นใด หรือหมายความว่า
ไ้ความฉลาดอย่างไร้ ฉลาดจนงั้น
มันปิดบังความจริงเสียทั้งหมด

ผู้ถาม: นรก สวรรค์ อยู่ที่ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ
หมายความว่าอะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
จะสลายหรือไม่สลาย มันก็อยู่ที่
ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ นั่นแหละเป็นต้นเหตุ
ตามที่มีมันทำผิดหรือทำถูกทางตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ

ผู้ถาม: ยิ่งทำดี ยิ่งจะมีนรกมาก
หมายความว่าอะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
สำหรับคนที่ยึดดี บำดี หลงดี ยิ่งดีก็ยิ่งมีหนักอกหนักใจ
มาก เหมือนกับความดีมาสู่สมกระบาลของมัน
มันก็เหมือนกับมีนรก

ผู้ถาม:
จงทำงานทุกชนิดด้วยจิตว่าง
หมายความว่าอะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
ในขณะที่ทำงานไม่ครุ่นคิดด้วยความยึดว่าตัวกู-ของกู
เพื่อตัวกู-เพื่อของกู แต่จิตว่าง โปร่ง เต็มไปด้วยสติปัญญา
ทำด้วยถูกต้องที่สุด

ผู้ถาม: ในสุญญตามีกรุณาเต็มสุดใจ
แต่ผู้ให้และผู้รับกลับไม่มี
หมายความว่าอะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
ในสุญญตานั้นไม่มีความเห็นแก่ตน
ไม่มีความเห็นแก่ตน มันก็ต้องเห็นแก่ผู้อื่น
มันก็เป็นความกรุณาอยู่ในตัวมันเอง
เพราะมันไม่เห็นแก่ตน ไม่เห็นแก่ตน
มันไม่มีอัตตาของตน มันก็ต้องมีความกรุณา

ผู้ถาม: ไม่น่าเอา ไม่น่าเป็น คืออย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
ไปเอาหรือไปเป็นเข้าแล้ว มันเป็นความหนักทั้งนั้น
ไม่ต้องไปหมายมั่น ว่าเอาหรือเป็น
เพียงแต่ทำหน้าที่อย่างถูกต้องเรื่อย ๆ ไปก็พอแล้ว

ผู้ถาม: อยู่ให้เหมือนลี้ญู่ในปากงู คืออย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: เหมือนลี้ญู่อยู่ในปากงู
ไม่เคยถูกเขี้ยวงู เราอยู่ในโลกสมัยนี้ เหมือนกับ
อยู่ระหว่างเขี้ยวของโลก ระวังอย่าให้ถูก

ผู้ถาม: ตายก่อนตาย คืออย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
หมดความยึดถือว่าตัวกู ว่าเป็นของกูเสีย
หากก่อนแต่ร่างกายตาย
คือ กิเลสตายก่อนร่างกายตาย

ผู้ถาม: เช่นนั้นเอง คืออย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: เช่นนั้นเองคือ
เป็นไปตามกระแสแห่งอิทัปปัจจยตา
ทุกสิ่ง ทุกแห่ง ทุกเวลา ไม่มีความเป็นอย่างอื่น
อย่างนี้เรียกว่า มันเช่นนั้นเอง

ผู้ถาม: ดับไม้เหลือ
คืออย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: ดับไม้เหลือคือดับไม้ให้มีเชื้อ
สำหรับจะเกิดงอกงามขึ้นมาใหม่อีกต่อไป
ถ้าเชื้อเหลือมันถึงอกใหม่อีก

ผู้ถาม: นิพพานที่นี้และเดี๋ยวนี้
หมายความว่าอะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า
กิเลสไม่ปรากฏในใจเมื่อใด
ก็มีนิพพานเมื่อนั้น ที่นั้น เดี่ยวนั้น
อย่าให้มีกิเลสเกิดขึ้นในใจ
ก็เป็นนิพพานที่นี้และเดี๋ยวนี้

ผู้ถาม: ตายให้เป็น ตายอย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: คือตายอย่างไม่มีใครทุกข์
ตายอย่างไม่มีใครตาย มีแต่สังขารเปลี่ยนไป
ตามกฎเกณฑ์ของมันเท่านั้นเอง
อย่างนี้เรียกว่าตายชนิดที่ไม่มีใครตาย
ก็ตายให้เป็น ตายอย่างมีศิลป์

ผู้ถาม: ได้ให้เป็น หมายความว่าอะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: คือได้ชนิดที่ไม่กัดเจ้าของ
เมื่อได้ก็ไม่กัด เอามาไว้ก็ไม่กัด
ใช้กิน ใช้อะไร มันไม่กัด
ได้มาอย่างนี้เรียกว่า ได้ให้เป็น ไม่เป็นทุกข์

ผู้ถาม: เป็นให้เป็น
คือเป็นอย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: คือไม่ให้เกิดปัญหา
ใดๆ ขึ้นมา เนื่องจากการเป็น
เป็นนั่น เป็นนี่ เป็นโน่น นั่นก็เป็นไปโดยสมมติ
อย่าให้มันมาครอบงำจิตใจ
ถึงกับโง่ไปด้วยความเป็นนั่นเอง

ผู้ถาม: เวลากินคน
กินได้อย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: อย่างแรก ก็ทำให้แกลงไป
อย่างที่สอง มันกัดหัวใจของคนที่มีความอยาก
ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดเวลา ไม่มีความอยากก็ไม่มีเวลา
พอมีความอยากก็กัดหัวใจคน

ผู้ถาม:
จิตคืออะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: จิตคือธาตุชนิดหนึ่งที่อยู่ลึก คิदनึกได้
แต่มันก็ต้องอาศัยวัตถุเป็นที่รองรับ จิตเป็นสิ่งที่ต้องคู่กัน
กับวัตถุ สำหรับจะรู้สึก คิ ด นึกอะไรได้ ในการมีชีวิต

ผู้ถาม: ที่ว่าควบคุมเวทนาได้ก็ควบคุมโลกได้
หมายความว่าอะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า โลกมีอะไรทุกอย่าง
สารพัดอย่าง ซึ่งให้เกิดเวทนาอย่างใดอย่างหนึ่งขึ้นมา
เบียดเบียนจิตใจมนุษย์ให้เป็นไปตามอำนาจของเวทนา
ควบคุมเวทนาได้ก็คือควบคุมทุกอย่างได้ นั่นเอง

ผู้ถาม: ทางสายกลาง
คืออย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: ทางสายกลางคือไม่บวก-ไม่ลบ
ทางสายกลางคือไม่บวก-ไม่ลบ ไม่แห้ง-ไม่เปียก
หมายความว่า ไม่เป็นทุกข์ธรรมดา แล้วก็ไปปล่อยไปตาม
กิเลสมากเกินไป เป็นไปตามอิทัปปัจจยตา

ผู้ถาม: ทำไมจึงว่า
ความจนไม่ใช่เหตุแห่งปัญหา

พุทธทาสภิกขุ: เพราะมีเหตุแห่งความจน
ความจนไม่ได้เป็นต้นเหตุโดยส่วนเดียว
มันยังมีเหตุแห่งความจน
คนจนที่ดีก็ไม่สร้างปัญหา

ผู้ถาม: ทำไมคนจึงเกิดมาไม่เหมือนกัน
และไม่เท่ากันครับ

พุทธทาสภิกขุ: ก็เพราะเหตุปัจจัยที่แวดล้อมให้เกิด
หรือเกิดมาแล้วแวดล้อมไม่เหมือนกัน ไม่เท่ากัน
ดังนั้น คนเหล่านั้นจึงเกิดมาในลักษณะที่ไม่เหมือนกัน
ไม่มีอะไรที่เท่ากัน

ผู้ถาม: ความเกิดที่น่ากลัว
คืออะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: คือความเกิดแห่งอวิชชา อุปาทาน
ทำให้เกิดเป็นตัวกู เป็นของกู แล้วมันก็กัดเอาจิตใจ
ความเกิดชนิดนี้่่น่ากลัวที่สุด

ผู้ถาม: ทำไมคนจึงกลัวการตาย
มากกว่ากลัวการเกิดครับ

พุทธทาสภิกขุ: ก็เพราะมันรู้จักแค่นั้น
มันรู้จักว่าความตาย น่ากลัว
ความเกิดที่เป็นเหตุให้มีความตายมันไม่รู้จัก
มันก็กลัวแต่ความตาย มันไม่กลัวความเกิด

ผู้ถาม:
ชีวิตคืออะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: ชีวิตคือความเป็นอยู่
หรือมีอยู่สำหรับที่จะเป็นมนุษย์ เป็นคน
แต่ว่ามันเป็นสิ่งที่ต้องพัฒนา
เราเรียกชีวิตว่า 'สิ่งที่ต้องพัฒนา' ดีกว่า

ผู้ถาม:
ชีวิตมาจากไหนครับ

พุทธทาสภิกขุ: ชีวิตมาจากเหตุปัจจัยแห่งชีวิตชนิดนั้น ๆ
แล้วแต่ว่าจะเป็ชีวิตในทางวัตถุ
หรือเป็ชีวิตในทางจิต ทางวิญญาณ
ตอบง่าย ๆ ก็มาจากธาตุทั้งหก

ผู้ถาม:
ทำไมชีวิตจึงลำบากนักครับ

พุทธทาสภิกขุ: ชีวิตเป็นสิ่งที่ลำบาก
สำหรับคนที่ยึดถือเอาชีวิตเป็นของตนเท่านั้น
ไม่ยึดถือเอาชีวิตเป็นของตนแล้ว
ก็ไม่มีคามยุ่งยากลำบากอะไร
ลำบากเพราะมันใจ

ผู้ถาม: ทางของชีวิตในพุทธศาสนา
คืออะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: ทางแห่งชีวิตในพุทธศาสนา
คือความถูกต้องสำหรับชีวิตที่จะพัฒนาไปอย่างไร
พัฒนาให้สูงขึ้นไปจนถึงความหมดกิเลส

ผู้ถาม: จุดมุ่งหมายของชีวิต
ควรจะเป็นอะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: จุดมุ่งหมายของชีวิต
ควรจะเป็นได้สิ่งที่ดีที่สุดที่ชีวิตนั้นควรจะได้
ไม่เสียสิ่งที่เกิดมาแล้วก็มีชีวิต

ผู้ถาม: ที่ว่าสมาธิใช้แก้ไขปัญหาชีวิตได้
จริงหรือครับ

พุทธทาสภิกขุ: สมาธิแก้ปัญหาวีชีวิตไม่ได้
แก้ได้ก็ต้องด้วยปัญญา
ปัญญานั้นก็มีสมาธิเป็นพื้นฐาน ยิ่งมีมากก็ยิ่งดี
แต่การแก้ปัญหาจริงๆ นั้นแก้ด้วยปัญญา

ผู้ถาม: ที่ว่าชีวิตนี้ต้องเทียบกับควายสองตัว
หมายความว่าอะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: หมายความว่า การดำรงชีวิตนั้น
มันต้องสมบูรณ์ด้วยปัญญา และด้วยกำลัง
จึงเปรียบเหมือนกับ 'ควายสองตัว'
ตัวหนึ่งเป็นปัญญา ตัวหนึ่งเป็นกำลัง

ผู้ถาม:
เหตุใดจึงเปรียบกับควายครับ

พุทธทาสภิกขุ: เพราะชีวิตนี้เป็นสิ่งที่จะต้องทำอะไรสัก
เหมือนกับของที่ต้องลาก หรือเป็นการลาก
คือการประพฤติ กระทำ ปรงแต่ง นั้นเอง

ผู้ถาม:
จริงหรือที่ว่า 'ความสุขนั้นไม่มี' ครับ

พุทธทาสภิกขุ: ความสุข 'มี' สำหรับคนหลง
ถ้าไม่หลงก็ 'ไม่มี'
เพราะว่ามันมีแต่ความไม่มีทุกข์
แม้สุขก็เป็นของหนักแก่บุคคลผู้ยึดถือ

ผู้ถาม:
แล้วจะอยู่ไปทำไมครับ

พุทธทาสภิกขุ: อยู่สำหรับคนที่อยากอยู่
คนทั่วไปมันก็ไม่ได้คิดว่าจะอยู่
ส่วนผู้รู้นั้น ไม่รู้สึกรว่าอยู่หรืออยากอยู่

ผู้ถาม: งามอยู่ที่ผี
คืออะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: คือลักษณะที่แท้จริงที่ไม่หลอกลวงใคร
ลักษณะแห่งซากผีนั้น 'เป็นของจริง' เปิดเผย
ไม่หลอกลวงใครว่ามันจริงอย่างนี้ เพราะว่าผีตายแล้ว
มันหลอกลวงใครไม่ได้ ถึงเรียกว่างาม

ผู้ถาม: ดิอยู๋ที่ละ
คืออะไรครั้บ

พุทธทาสภิกขุ: ดิอยู๋ที่จะได้หมดตัวตน
ละไป ละไป ละไป มันก็หมดตัวตน
ฉะนั้น 'การละ' นั้นแหละเป็นเหตุให้นำไปสู่
ความดับแห่งสิ่งทีปรุงแต่งเปลี่ยนแปลง

ผู้ถาม: พระอยู่ที่จริง
คืออะไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: ประเสริฐอยู่ที่เป็นอย่างจริง
ประเสริฐอยู่ที่เป็นอย่างจริง
เป็นสิ่งที่อิงอาศัยได้
จึงเรียกว่า 'พระ' คือความประเสริฐ

ผู้ถาม: นิพพานอยู่ที่ตายเสียก่อนตาย
เป็นอย่างไรครับ

พุทธทาสภิกขุ: นิพพานอยู่ที่ตายเสียก่อนตาย
คือหมดความโง่ที่ตัวตนเสียก่อนตาย
ดับความรู้สึกว่าตัวตนเสียก่อนแต่ร่างกายตาย
ก็เลยกลายเป็นตายก่อนตาย

พุทธทาสภิกขุตอบคำถาม ๕๒ ข้อ
ข้อละ ๑๕ วินาที สั้น ตรง คม ชัด

BA

ธรรมะใกล้มือ

ISBN 978-616-7574-76-9

สมทบการผลิต ๑๐ บาท